

Briuselis, 2025 m. lapkričio 14 d.
(OR. en)

15465/25

PECHE 404

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPRez
gavimo data:	2025 m. lapkričio 14 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	C(2025) 7655 final
Dalykas:	KOMISIJS KOMUNIKATAS dėl valstybių narių vykdomo žvejybos galimybių paskirstymo didesnio skaidrumo ir gero valdymo: Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos 16 ir 17 straipsnių taikymo vadovas

Delegacijoms pridedamas dokumentas C(2025) 7655 final.

Priedama: C(2025) 7655 final

Briuselis, 2025 11 14
C(2025) 7655 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

dėl valstybių narių vykdomo žvejybos galimybių paskirstymo didesnio skaidrumo ir gero valdymo: Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos 16 ir 17 straipsnių taikymo vadovas

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

dėl valstybių narių vykdomo žvejybos galimybių paskirstymo didesnio skaidrumo ir gero valdymo: Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos 16 ir 17 straipsnių taikymo vadovas

1. ĮŽANGA

Žvejybos galimybės suteikia kiekybiškai apibrėžtą juridinę teisę žvejoti¹ ir yra labai svarbios siekiant užtikrinti tvarų bendrą gamtos išteklių, kurie gali sumenkėti, jei bus pereikvojami, valdymą. Valstybės narės skirstydamos joms suteiktas žvejybos galimybes turi atsižvelgti į pareigą valdyti ir išsaugoti su tomis galimybėmis susijusius bendrus gamtos išteklius. Tuo pačiu metu žvejybos ištekliai turėtų būti valdomi tokiu būdu, kuris dera su tikslais gauti ekonominio bei socialinio pobūdžio naudą ir naudą užimtumo srityje. Be to, kaip pabrėžta Europos vandenynų pakte², gyvybingi vandenynai ir regeneracinė praktika padės išlaikyti pragyvenimo šaltinius, visų pirma pakrančių bendruomenėse, ir užtikrinti apsūrpinimo maistu saugumą, be kita ko, ateities kartoms.

Objektyviai ir skaidriai skirstant nacionalines žvejybos galimybes užtikrinamas vienodas požiūris į žvejus, didinamas suinteresuotųjų subjektų pasitikėjimas ir skatinamas tausūs išteklių naudojimas bei jūrų aplinkos, nuo kurios priklauso žuvų išteklių ir galiausiai pačios žvejybos klestėjimas, apsauga. Be to, skaidrus paskirstymas gali padėti išvengti veiklos vykdytojų, laivynų ar jų segmentų tarpusavio konfliktų. Žvejybos galimybių paskirstymą galima pasitelkti ir sprendžiant naujas problemas bei kuriant paskatas žvejybos laivams naudoti selektyviosios žvejybos įrankius – taip skatinamas tvaresnis elgesys ir sprendimai ir už juos atlyginama.

2023 m. Komisijos komunikate dėl BŽP reglamento veikimo³ BŽP valdymo gerinimo kontekste pabrėžta, kad valdymo kokybė priklauso ir nuo didesnio skaidrumo. Komunikate akcentuotas Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos (BŽP reglamentas)⁴ 17 straipsnyje nustatytas reikalavimas, kad valstybės narės žvejybos galimybes skirstytų pagal skaidrius ir objektyvius kriterijus, įskaitant aplinkosauginio,

¹ Kaip apibrėžta Tarybos reglamento (EB) Nr. 1224/2009, Kontrolės reglamento 4 straipsnio 32 punkte: „žvejybos galimybės – kiekybiškai apibrėžta juridinė teisė žvejoti, išreikšta sugautais kiekiais ir (arba) žvejybos pastangomis“. Juridinė teisė žvejoti taip pat gali apimti techninius ir geografinius apribojimus, nustatančius kaip, kada ir kur galima vykdyti žvejybos operacijas.

² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos vandenynų paktas“, COM(2025) 281 *final*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0281>. 4 skirsnis „Pakrančių bendruomenių ir salų apsauga ir įgalinimas“.

³ „Bendra žuvininkystės politika šiandien ir rytoj: žuvininkystės ir vandenynų paktas, kuriuo siekiama darnaus, mokslo žiniomis grindžiamo, novatoriško ir įtraukaus žuvininkystės valdymo“, COM/2023/103 *final* (tai platesnio Žuvininkystės ir vandenynų dokumentų rinkinio dalis), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52023DC0103>.

⁴ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1954/2003 ir (EB) Nr. 1224/2009 bei panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2371/2002 ir (EB) Nr. 639/2004 bei Tarybos sprendimas 2004/585/EB, [OL L 354, 2013 12 28, p. 22–61](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32013R1380).

socialinio ir ekonominio pobūdžio kriterijus. 2023 m. komunikate taip pat patvirtintas Komisijos įsipareigojimas bendradarbiauti su mokslo įstaigomis ir valstybėmis narėmis, kad tie kriterijai būtų išsamiai vertinami ir užtikrinamas jų skaidrumas ir atitiktis BŽP nuostatomis. Tikslas buvo raginti naudoti kriterijus, kurie gali skatinti tausios žvejybos praktiką ir yra palankūs smulkiesiems priekrantės žvejams, kuriems tenka beveik 75 proc. visų ES registruotų žvejybos laivų ir beveik pusė visų darbo vietų žvejybos sektoriuje.

Atsižvelgdama į šį įsipareigojimą, Komisija šiuo komunikatu ragina valstybes nares imtis veiksmų geresniam valdymui, kiek jis susijęs su žvejybos galimybių paskirstymu, užtikrinti pasitelkiant keturis būdus: 1) skaidrumo ir informavimo didinimą, 2) sąžiningumą, 3) teikiamos informacijos tikslumo užtikrinimą ir 4) paskirstymo būdų tinkamumą.

Šiame komunikate valstybės narės taip pat raginamos apsvarstyti sistemas ir būdus, kuriuos jos šiuo metu naudoja skirstydamos minėtas žvejybos galimybes, kad būtų skatinama tausi žvejybos praktika ir remiami smulkieji priekrantės žvejai.

Šio komunikato priede („*Valstybių narių vykdomo žvejybos galimybių paskirstymo vadovas*“) pateiktos Komisijos išvados dėl BŽP reglamento 16 ir 17 straipsnių taikymo, atsižvelgiant į valstybių narių ir suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą ir jų pateiktus atsiliepimus⁵. Priede taip pat pateikiamos tų straipsnių įgyvendinimo gairės, kai valstybės narės žvejybos galimybes skirsto su jų vėliava plaukiojantiems laivams.

2. AIŠKESNĖ INFORMACIJA APIE PASKIRSTYMO BŪDUS: SKAIDRUMO DIDINIMAS

BŽP reglamento 16 straipsnio 6 dalyje reikalaujama, kad valstybės narės informuotų Komisiją apie būdus, kuriuos jos taiko paskirstydamos savo žvejybos galimybes su jų vėliava plaukiojantiems laivams. Ši pareiga pranešti yra svarbi skaidrumo sumetimais⁶ ir reikalinga tam, kad Komisija ir valstybės narės galėtų stebėti tendencijas ir veiklos rezultatus.

Tačiau patirtis parodė, kad valstybės narės Komisiją informuodavo įvairiais būdais, skirtingu dažnumu ir teikdamos skirtingą informaciją. Dėl to sunku susidaryti aiškų vaizdą apie tai, kas vyksta tam tikrų išteklių žvejybos galimybes paskirstant tam tikriems laivynams tam tikruose regionuose. Todėl šio komunikato priede valstybės narės raginamos teikiant ataskaitas Komisijai pagal 16 straipsnio 6 dalį įtraukti tam tikrą būtiniausią informaciją.

Be to, siekiant gero valdymo labai svarbu užtikrinti didesnę skaidrumą suinteresuotųjų subjektų atžvilgiu. Todėl valstybės narės raginamos suinteresuotiesiems subjektams teikti informaciją apie jų naudojamus žvejybos galimybių paskirstymo būdus, taikomus BŽP 17 straipsnyje nustatytus kriterijus, kiekvienam kriterijui suteikiamą svorį ir to svorio loginį pagrindimą.

Valstybės narės turi užtikrinti, kad taikomi būdai ir kriterijai atitiktų BŽP reglamento (daugiausia 17 straipsnio) reikalavimus. Todėl Komisija ragina valstybes nares patikrinti,

⁵ Daugiau informacijos apie atsiliepimus galima rasti priede nurodytuose dokumentuose, daugiausia Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komiteto (ŽMTEK) 20-14, 22-14 ir 23-17 ataskaitose.

⁶ Kaip teigiama 2023 m. komunikate „Bendra žuvininkystės politika šiandien ir rytoj“ (COM(2023) 103 *final*): „[v]aldymo kokybė taip pat priklauso nuo didesnio skaidrumo“, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0103>.

ar pateiktoje informacijoje ši atitiktis atspindėta tinkamai: i) ar iš pateiktos informacijos matosi kriterijų skaidrumas ir objektyvumas; ii) ar aiškiai nustatytas aplinkosauginių, socialinių ir ekonominių kriterijų lyginamasis svoris; iii) ar ta informacija apima visas paskirstytas žvejybos galimybes.

3. ŽVEJYBOS GALIMYBIŲ PASKIRSTYMAS SIEKIANT SKATINTI TAUSIĄ ŽVEJYBOS PRAKTIKĄ IR REMTI SMULKIUOSIUS PRIEKRANTĖS ŽVEJUS

Svarbu, kad paskirstymo sistema valstybių narių būtų parengta taip, kad atitiktų BŽP tikslus ir taip būtų užtikrinamas žvejybos veiklos tvarumas ir išlaikomas pakankamas lankstumas, kad ES žvejybos sektorius galėtų prisitaikyti prie naujų iššūkių.

Komisijos surinkta ir Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komiteto (ŽMTEK) išanalizuota informacija rodo, kad nurodyti paskirstymo būdai ir taikyti kriterijai, įskaitant aplinkosauginio, socialinio ir ekonominio pobūdžio kriterijus, smarkiai skiriasi.

Komisija pripažįsta, kad už sprendimą, kokias paskirstymo sistemas taikyti, atsako valstybės narės ir atitinkamo jų pasirinktų aplinkosauginių, socialinių ir ekonominių kriterijų lyginamojo svorio nustatymas yra jų prerogatyva. Atsižvelgiant į sektoriaus ir žvejybos įvairovę valstybėse narėse, akivaizdu, kad universalus sprendimo principas nebūtų tinkama išeitis.

Visų pirma valstybės narės nėra įpareigosotos žvejybos galimybes skirti tausiausiai žvejybos praktikai ar smulkiesiems žvejams.

Tačiau Komisija privalo įvertinti, ar tie paskirstymo būdai atitinka BŽP tikslus.

Šiuo atžvilgiu Komisija pabrėžia 17 straipsnio idėją, atspindėtą BŽP reglamento 33 konstatuojamojoje dalyje: „[v]alstybės narės turėtų propaguoti atsakingą žvejybą, suteikdamos paskatas tiems veiklos vykdytojams, kurie žvejoja mažiausiai aplinkai kenkiančiu būdu ir suteikia didžiausią naudą visuomenei“.

Iš atsakymų į klausimynus ir konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais Komisija pastebėjo, kad valstybėms narėms skirstant žvejybos galimybes esama tam tikro inertiškumo, be kita ko, atrodo, kad kai kurie nurodyti būdai nepadedą tinkamai įveikti naujų sunkumų, su kuriais susiduria ES žvejybos sektorius.

Tai ypač akivaizdu kalbant apie smulkiuosius priekrantės žvejus – juos apskritai labiau veikia tokie iššūkiai⁷, kaip energetikos krizė, natūralūs išteklių svyravimai (gausos ir pasiskirstymo), konkurencija dėl jūrinių teritorijų naudojimo, klimato kaita, jūrų aplinkos būklės blogėjimas, invazinės rūšys arba nesąžininga konkurencija dėl neteisėtos, nedeklaruojamos ir neregamentuojamos (NNN) žvejybos.

Komisija pripažįsta, kad mažos apimties priekrantės žvejyba, kuriai tenka apie 70 proc. ES laivyno laivų, atlieka reikšmingą vaidmenį. Komisija ypatingą dėmesį teikia glaudesniems šios žvejybos ryšiams su socialine ir ekonomine žvejų bendruomenių struktūra, artimesnei

⁷ Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komitetas (ŽMTEK), „The 2024 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet (STECF 24-03 and 24-07)“, redaktoriai PRELLEZO, R., SABATELLA, E.C., VIRTANEN, J., TARDY MARTORELL, M. ir GUILLEN, J., Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas, 2024, doi:10.2760/5037826, JRC139642, 2.7 skyrius „EU Small-Scale Coastal Fleet (SSCF)“, p. 45–60, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC139642>.

sąsajai su vietos aplinka ir visuomene ir svarbiam jos vaidmeniui Europos kultūroje ir pavelde. Tokio vaidmens pripažinimą patvirtina šie faktai: i) BŽP reglamente numatyta lengvatinė prieiga prie ES vandenų 12 jūrmylių atstumu, ii) iki 100 proc. finansinės paramos iš Europos jūrų reikalų, žvejojimo ir akvakultūros fondo (EJRŽAF)⁸ ir iii) tam tikros nukrypti leidžiančios nuostatos pagal Kontrolės reglamentą⁹.

Valstybėms narėms skirstant žvejojimo galimybes pagal 17 straipsnį į reikšmingą mažos apimties priekrantės žvejojimo vaidmenį galima būtų labiau atsižvelgti, pavyzdžiui, paskirstymo būdai galėtų būti derinami su pagal nacionalinę EJRŽAF programą nustatytais konkrečiais poreikiais, kad būtų didinamas smulkiųjų žvejų atsparumas.

4. KĄ VALSTYBĖS NARĖS GALĖTŲ PADARYTI, KAD PAGERINTŲ VALDYMO KOKYBĘ SKIRSTANT ŽVEJOJIMO GALIMYBES?

A. Skaidrumu ir komunikacija grindžiamo pasitikėjimo didinimas

Paskirstymo būdai gali būti sudėtingi ir kai kurie suinteresuotieji subjektai išreiškė norą geriau suvokti taikomus būdus ir kriterijus, kuriais jie grindžiami. Todėl valstybės narės raginamos ne tik laikytis teisinių reikalavimų informuoti Komisiją apie tai, kaip jos paskirsto žvejojimo galimybes su jų vėliava plaukiojantiems laivams, bet ir stiprinti savo informavimo ir komunikacijos priemones ir **aktyviai teikti suinteresuotiesiems subjektams informaciją** apie žvejojimo galimybių (kvotų ir pastangų) paskirstymo būdus ir loginį jų pagrindimą.

Komisija pabrėžia, kad 17 straipsnis galėtų būti priemonė naujoms problemoms, su kuriomis susiduria ES žvejojimo sektorius, spręsti. Šias problemas būtų galima įveikti skatinant dialogą ir į valstybių narių žvejojimo galimybių paskirstymo procesą aktyviau įtraukiant visus suinteresuotuosius subjektus.

B. Sąžiningumu grindžiamo pasitikėjimo didinimas

Komisija ragina **valstybes nares imtis tolesnių veiksmų, kad siekiant skatinti tausios žvejojimo praktiką ir remti smulkiuosius priekrantės žvejus būtų išnaudotas visas 17 straipsnio potencialas.**

Pirma, Komisija ragina valstybes nares apsvarstyti 17 straipsnyje nurodytų kriterijų pavyzdžius ir žvejojimo galimybių paskirstymo poveikį: i) laivams, darantiems didesnę poveikį aplinkai nei kiti jų laivynuose esantys laivai, ii) laivams, kurie anksčiau yra nesilaikę reikalavimų, arba iii) laivams, kurie pakeičia tradicinę veiklą arba nusistovėjusią tvarią ekonominę veiklą.

Antra, Komisija ragina valstybes nares įgyvendinti veiksmus, kuriais remiami smulkieji žvejai, ir pasinaudoti visomis 17 straipsnyje numatytomis galimybėmis, kurios galėtų

⁸ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1139 2021 m. liepos 7 d. kuriuo nustatomas Europos jūrų reikalų, žvejojimo ir akvakultūros fondas.

⁹ 2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1224/2009, nustatantis Sąjungos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis, iš dalies pakeistas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/2842.

paskatinti ilgalaikį šios žvejojimo, ypač žvejojimo, kuri daro mažesnę poveikį aplinkai, tvarumą.

C. Teikiamos informacijos tikslumu grindžiamo pasitikėjimo didinimas

Valstybių narių teikiamos informacijos pobūdis, kiekis ir išsamumo lygis labai skiriasi¹⁰.

Todėl Komisija ragina valstybes nares skaidrumo ir gero valdymo sumetimais informuoti Komisiją, kaip nurodyta 16 straipsnio 6 dalyje, ir suinteresuotuosius subjektus apie paskirstymo būdus ir kriterijus, taikomus **visoms žvejojimo galimybėms**. Tai apima kvotas ir žvejojimo pastangas ES vandenyse ir žvejojimo galimybes, skirtas valstybėms narėms tarptautiniuose vandenyse ir pagal tarptautinius susitarimus (pavyzdžiui, regioninių žvejojimo valdymo organizacijų susitarimus, tausios žvejojimo partnerystės susitarimus arba kitų tipų dvišalius ar daugiašalius susitarimus).

Komisija ragina valstybes nares informuoti apie naudojamą paskirstymo būdą atsižvelgiant į tris 17 straipsnyje nurodytų kriterijų kategorijas, t. y. **aplinkosauginius, socialinius ir ekonominius kriterijus**.

Skaidrumas ir suinteresuotųjų subjektų informavimas, kaip pagrindiniai gero valdymo elementai, taip pat aktualūs žvejojimo galimybėms, kurioms taikomos perleidžiamosios žvejojimo teisės, nepaisant to, kad jų atveju 16 straipsnio 6 dalyje nustatyta pareiga informuoti Komisiją netaikoma.

D. Paskirstymo būdų tinkamumu grindžiamo pasitikėjimo didinimas

Kad būtų skatinamas prisitaikymas prie naujų iššūkių, Komisija ragina valstybes nares taikyti BŽP reglamento 17 straipsnyje nurodytus žvejojimo galimybių paskirstymo kriterijus. Paskirstymo **būdai neturėtų bloginti valstybių narių gebėjimo greitai reaguoti** į nenumatytas problemas.

Komisija ragina valstybes nares parengti paskirstymo būdus, kurie užtikrintų galimybę laiku, skaidriai ir aktyviai perskirstyti nepanaudotas žvejojimo galimybes.

Komisija taip pat ragina valstybes nares atlikti periodiškus pakartotinius paskirstymo sistemos vertinimus, siekiant užtikrinti, kad **taikomi būdai ir kriterijai ir toliau atitiktų** jų žvejojimo sektoriaus dabartinius poreikius.

5. IŠVADA

Komisija bendradarbiavo su valstybėmis narėmis, ŽMTEK ir suinteresuotaisiais subjektais, kad susidarytų aiškesnę žvejojimo galimybių paskirstymo būdų vaizdą¹¹.

¹⁰ Žr., pavyzdžiui, Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komitetas (ŽMTEK), „Social Data in Fisheries (STECF 23-17)“, redaktoriai Van Hoof, L., Goti, L., Tardy Martorell, M. ir Guillen, J., Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas, 2024, doi:10.2760/982497, JRC136326. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326>.

¹¹ Naujausia paskelbta iš pirmiau minėtų ataskaita: Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komitetas (ŽMTEK), „Social Data in Fisheries (STECF 23-17)“.

Atsižvelgdama į šį procesą, Komisija ragina valstybes nares imtis tolesnių veiksmų, kad siekiant skatinti tausios žvejybos praktiką ir remti smulkiuosius priekrantės žvejus būtų išnaudotas visas 17 straipsnio potencialas.

Komisija ragina valstybes nares apvarstyti pagrindines problemas, su kuriomis susiduria jų smulkieji žvejai, ir pasinaudoti 17 straipsniu, kad tam tikriems žvejybos laivams, kurie nusipelno gauti žvejybos galimybių, būtų suteikta parama ir teritorija ir taip išlaikytas jų indėlis į tausią žvejybą ir žvejų bendruomenes.

Siekdama didinti pasitikėjimą politika, Komisija ragina valstybes nares gerinti suinteresuotiesiems subjektams teikiamą informaciją apie tai, kaip paskirstomos žvejybos galimybės.

Toliau Komisija ragina valstybes nares apvarstyti jų taikomus žvejybos galimybių paskirstymo būdus ir kriterijus, turint omenyje poreikį skatinti tausios žvejybos praktiką, remti smulkiuosius priekrantės žvejus ir gerinti komunikaciją bei skaidrumą. Ji yra pasirengusi padėti valstybėms narėms šioje srityje.